Cs. és k. Tábori posta 618. III. évfolyam. 11. szám. 1918 junius 15.

Kiadja a csász. és kir. 65. gy. e. özvegy- és árva alapja javára.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-én.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	10. kor.
Fél évre	5.
Negyed évre	2.50
Egyes szám ára	.40 „

VÁLTAKOZÓ HARCOK.

A Ludwig bakák 1915. évi történetének dicsőséges lapjai.

Irta v. **Möller Károly** alezredes, ezredparancsnok.

I.

Haraszymow — te kis ruthén fészek — de sok vér áztatta határaidat. Sok száz sok ezer Ludwig baka hagyta ott életét és egészségét.

1300 kilométeres vasuti utazás után 1915. március 9-ikén érkezett először a 65. gyalogezred erre a környékre. Mindenütt hó volt, amerre az ember nézett, jég ahová lépett és a szürke hideg, égbolt alatt metsző szélvihar száguldott végig. Március 11. és 17-ike között sulyos és dicsőségteljes harcokat vivtak itt a Ludwig bakák és biztositották a Haraszymowtól északra és nyugatra fekvő magaslatok birtokát. Ebben a mostoha időben, az elképzelhető minden akadály ellenére kitartóan vivott ütközetekben sulyos veszteségeket szenvedett ezredünk halottakban és sebesültekben s embereinek száma nagyon megfogyott.

Március 17-ike után ujra a rendes állóharcok következtek be. Midőn azonban május elején Gorlicénél az oroszokon gyógyithatatlan sebeket ejtettünk, a Haraszymow melletti állásokban is megélénkült az élet.

Itt azonban az oroszok igyekeztek sűrü tömegeikkel minél messzebbre visszaszoritani az ellenséget a Dnyesztertől északra levő nagy orosz hadtápvonalaktól.

A támadás május 9-ikén délután két órakor kezdődött rajtaütéssel többsoros hullámokban az ezred balszárnya (IV/65) és a szomszédos 66-ik gyalogezred ellen. Erre vonatkozóan ezredünk ütközeti jelentése a következőket mondja: „Igen erős tüzharc keletkezett, amelyben egyes alosztályok ugyszólván teljes lőszerkészletüket elfogyasztották. Miután az oroszok igen sok vonalban támadtak, sikerült nekik óriási veszteségek mellett drótakadályainkig rohammal előretörni. Drótakadályaink az óriási gyalogsági és gépfegyvertüz által nagyon megrongálódtak, minek következtében az orosz rajvonalba beosztott, éles vasrudakkal felszerelt embereknek sikerült a IV zászlóalj jobbszárnyán — a veszteségek következtében nagyon megfogyatkozott, amugy is gyenge rajvonalunk előtt levő drótakadályainkon keresztül — átgázolva saját hulla-soraikon — egyes helyeken betörni állásainkba. A segitségre rendelt 13. század kénytelen volt visszavonulni és az előre elkészitett második védelmi vonalat megszállani.

Egyébként az ellenség csak nagyon rövid ideig örvendezhetett győzelmének, mert a III. és IV-ik zászlóalj gyorsan bevetett részei (16. és a 11. század fele) heves rohamokban nem törődve a sulyos veszteségekkel csakhamar kivetették az oroszokat a IV. zászlóalj állásaiból és ez alkalommal foglyokat is ejtettek.

Mialatt azonban a IV. zászlóalj jobbszárnyán ilyenformán az eredeti helyzetet helyreállitották, a zászlóalj balszárnya összezuzódott. Ez a körülmény okozta, hogy a népfelkelő osztagokkal erősen kevert szomszédos déli védő-szakasz visszavonult és e helyzetet az ellenség balszárnyunk megkerülésére használta ki. „Ebben a helyzetben: oldalt a viszszaszerzett állásokban, balról a zászlóalj szárnyát délfelé visszavéve sikerült teljesen meghiusitani a IV. zászlóalj elleni támadást."

A zászlóalj természetesen sulyos veszteségeket szenvedett s a helyzet csöppet sem volt kedvező, minthogy a szomszédos ezred kénytelen volt látszólag visszavonulni az Obertyntől északra fekvő magaslatokra és ezáltal a két védelmi szakasz között egyre nagyobb rés tátongott. Szerencsére reggel 6 órától kezdve beérkezett az első zászlóalj a negyedik zászlóalj bal-

szárnyára és délelőtt 10 óráig már be is ásta magát. Ennek a zászlóaljnak balszárnya a Zabokruki falutól keletre fekvő 296-os magaslati pontnál volt.

Ezáltal azonban óriási kiterjedésüvé vált az ezred arcvonala (a Dnyeszter könyök — 2 kilométernyire Niezviskától keletre a Haraszymowtól nyugatra fekvő magaslatokon át a Zabokrukytól keletre levő 296-os háromszögelési pontig — légvonalban 10 kilométer) és nem lehetett többé számottevő tartalékokat visszatartani. A helyzetet még sulyosabbá tette, hogy az ezredtől nyugatra történt fent leirt betöréshez a nap folyamán még egy kiadósabb betörés járult a Ludwig bakák keleti szomszédságában levő 5. és 8-ik lovashadosztálynál. Ezek a lovascsapatok délfelé visszavonultak s az ellenség egyszerre ezredünk hátában jelent meg.

Miután ismételt parancsok a föltétlen és mindenáron való kitartást tették kötelességgé, az ezred a fenti események ellenére is megmaradt állásaiban.

Nemsokára beérkezett Zabokrukyhoz a 60-ik gyalogezred (a 65-től balra) és ez legalább pillanatnyilag enyhitette az ezred balszárnya iránti aggodalmat.

A nappalt ideges éjszaka követte és nem igen lehetett szó pihenésről.

Május 10-ikén délután 2 órakor az ellenség ujólag tulerővel támadta meg bal szomszédunkat s részben visszaszoritotta. Támadását azonban megállitották. Az ellenség nem támadta ugyan szembe ezredünket, az orosz kar azonban — amely tőlünk keletre a lovasságot áttörte — egyre hosszabb lett s mindjobban a hátunkba került, hol Niezwiskától keletre a Dnyeszter mellett a II. gépfegyverosztag (Szabó hadnagy) állott Rakowicétől délre, Semenowkától keletre pedig a 3. század (Puhaca Radoslaw főhadnagy), Nilyniukon a 7. század háromnegyed része és hátrább délre a II. és III. zászlóalj 4. szakasza helyezkedett el.

A bekerités első áldozata a sokszoros tulerővel megtámadott 3-ik század volt (Puhaca főhadnagy maga is megsebesült.) Az orosz átgázolt a hősi halottaink testén és a Dnyeszter mentén Niezwiskára igyekezett eljutni, de támadása sulyos veszteségek mellett omlott össze a derék hatvanötös második gépfegyverosztag tüzében.

Ezek után május 11-ikén reggel 7 órakor az orosz pergőtüzet zuditott állásainkra. Niezwieska, Haraszymow és Herylak csakhamar lángokban állottak. 9 órakor a többszörös tulerőben levő ellenség támadásra indult a III/65. (közép), IV/65. (közép) és különös erővel az I/65. és a 60. gyalogezred ellen és 10 órakor már visszaverte a 60-ik gyalogezred jobbszárnyát és ezzel együtt természetesen a csatlakozó I/65 zászlóaljat is, mely a vitéz Kappa százados kipróbált vezetése alatt egyébként mintaszerüen verekedett. A kényszerito körülmények folytán 2200 lépésnyi arcvonalon szétforgácsolódva a zászlóalj három százada több részben átkaroló orosz tulerővel vette fel ismételten a szuronyharcot. A második század parancsnoka (Hajdu főhadnagy) elesett, a negyedik század parancsnoka (Jirawa százados) megsebesült.

Az első zászlóalj felmorzsolása után az oroszok az ezred balszárnyát igyekeztek felmorzsolni A vonatkozó ütközeti jelentés azt mondja: „Itt a IV és III-ik zászlóalj részei arccal délnek a

TÁRCA.

Szökött fogoly levele Oroszországba.

Orsa, 1918. április hó.

Én kis Juliám, tudom, te most várod a levelemet messze boldog vidékről, Woronyezsből, ahol még nem halnak éhen az emberek s ahová a ti bölcs szovjetetek küldött minket, 55 bús, kiéhezett foglyot, hogy sok-sok hosszu hónapos koplalás után egyszer jóllakhassunk. Nem az én hibám, hogy eljöttem, mert mindent megtettem, hogy ott maradhassak a te városodban s ha éhesen is de csókolhassalak. Tudod jól, a 11 között, aki ott maradt én is közte voltam, s este, az indulás előestéjén jött az irásbeli parancs, hogy nekem is mennem kell. Ki csinálta ezt, miért csinálták, nem tudom, talán Kolaroffnak, annak az éretlen vén tacskónak nem tetszett, hogy ott maradjak, talán csak véletlen volt az egész, nem tudom. El kellett jönnöm és este még el mentem hozzád. Belül nagyon szomoru voltam, fájt valami, de jókedvet erőszakoltam, hogy ne rontsam el az utolsó együtt létünket. Talán a te gondolatod is ez volt, mert nevetéseden keresztül is megláttam a szomoruságodat. Azóta egy hét telt el s én már a németek közt vagyok, akik figyelik rajtam, nem hoztam-e magammal valami veszedelmes betegséget tőletek. Igen, hoztam, itt van, velem van és veszedelmesebb minden más betegségnél. Elhoztam magammal a te csókjaid emlékét, a te hajad illatát, a te becézgetésed napsugarát. Itt minden hideg és ez a betegség itt, ezer vjorsztra tőled nagyon fáj és nagyon éget.

Amikor március végén minden jóbarátom hazaszökött s este szótlanul ültem melletted a világoskék pamlagra, te aggódva faggattál miért vagyok oly szótlan. Kényszeredetten nevettem rád s azt hazudtam, hogy a fejem fáj. Te pedig mellém simultál s szép szőke hajaddal elárasztottad az arcomat.

— Nem hiszem, te hazudsz, nem a fejed fáj, hanem a honvágy. Ugye te is szökni akarsz? kérdezted aggódva, siróra vonaglott szájjal.

Nevetve igyekeztelek megnyugtatni, de te hitetlenül ráztad a fejed.

— Menj, menj, nem tartalak vissza — szóltál csöndesen — ha nagyon vágyódsz haza, menj.

Akkor, azon az estén erről nem beszéltünk többet.

Harmadnap jött a parancs az elutazásra. Utolsó esténken, a bucsuzás előtt lezárt boritékot adtál át nekem. Irtózva adtam vissza, megijedtem, hogy pénzt akarsz adni nekem, szegény fogolynak, mint ahogy a ti lányaitok oly sokszor tették kevésbé skrupulózus szeretőikkel. Csak akkor fogadtam el a boritékot, amikor megesküdtél, hogy nem pénz az, ami benne van.

Majd ha mesze lesztek innét, Wladimirban — mondottad — bontsd fel s olvasd el. Én megnyugodva tettem a tárcámba, a hajfürt mellé, melyet én vágtam ki a hajadból.

leghevesebben védekeztek." A jobbszárny is arccal nyugatnak, északnak és keletnek fordulva a leglehetetlenebb helyzetben sas módjára a legderekasabban, kitartóan védekezett a délutáni első órákig.

Mivel azonban az egyedül nyitott déli kapu keleti és nyugati irányból percről-percre szükebb lett és a jelzett „hatalmas erősitések", melyek a helyzetet megmenthették volna — elmaradtak, délután 4 óra felé elrendelték az ütközet félbeszakitását és az obertyni magaslatokra való visszavonulást, amely rendeletet a sötétség beálltával végre is hajtottuk.

A május 9—10 és 11-iki harcok nem kevesebb mint 1800 emberébe kerültek az ezrednek. Egy géppuskát a Dnyeszterbe dobtak. Az ezred katona-becsülete magától értetődően fényesebben csillogott mint valaha.

Pfiszterer őrnagy volt az ezredparancsnok (védelmi-szakasz parancsnok), segédtisztje Tilzer hadnagy. A tulajdonképeni ezredparancsnok nemes Stanoilovic ezredes a 29-ik gyalogdandárt vezette. A tizenkettedikéről tizenharmadikára következő éjjelen folytatódott a visszavonulás a Fatowcetól északra fekvő magaslatokig, ahová hajnalban érkezett meg az ezred kimerülve, elcsigázva és számban erősen megfogyatkozva. Itt azonnal hozzáláttak az árkok készitéséhez. Jobbra üres térköz volt. A délben kialakult ütközetről alábbiakat irja Stanoilovic ezredes ütközetjelentése, ki ezuttal a 29-ik gyalogdandárt (60 és 65. gy e.) vezette.

„Délfelé megállapittatott, hogy erős ellenség több oszlopban nyomul előre. Kölcsönös tűzérségi tűzharc. Az oroszok felfejlődnek és sok egymást követő vonalban az egész arcvonal ellen és attól balra előnyomulnak. Délután fél háromtól kezdve élénk gyalogsági tűz. Az oroszok támadnak. Egyidejűleg érkezik a parancs, hogy a végsőkig való kitartás reánk nézve a legnagyobb fontossággal bir. A zászlóaljak ily értelemben kapták a parancsot. Délután 4 óra felé láthatóvá vált, hogy a balszomszéd egyes kisebb csapatai visszavonulnak, majd fél ötkor mindnyájan visszaözönlenek délfelé. Az első zászlóalj a Pfiszterer őrnagy által bevetett tartalékkal egyetemben igyekezett erélyes ellenállással feltartóztatni a fedetlen balszárnyon menetoszlopban bekanyarodó oroszokat.

Én magam a szomszéd ezred osztogait gyűjtöttem össze és elrendeltem nekik, hogy tartsák a 350-es magaslatot. Miután azonban igyekeztek körülzárni a 65 gyalogezredet, kiadtam a visszavonulási parancsot a Turkától északra fekvő magaslatokra."

Ez az ütközet 1000 emberébe és 3 gépfegyverébe került az ezrednek, amely az ütközet befejeztével Kolomeába vonult.

Kolomeában 3 hétig maradt az ezred, amig keletgaliciai haderőink ujból megkezdték az oroszok visszaszoritását a Dnyeszterig, hogy ezáltal a Przemysl környékén sulyos harcokat folytató főerőink kezére dolgozzanak.

Junius 7-ikén a 65. gyalogezredből és egy Landwehrezredből álló csoport a Kolomea körüli övet megszállva tartó csoportokkal előretört északi irányba.

Itt fejlődött ki az elhibázott, stratégiai eredmény nélküli separowcei ütközet. Mindezek ellenére junius 8-ikára virradó éjjelen

---

Elindultunk s az egész társaság szomoru volt, pedig sokat szenvedtünk abban a városban. De a tizenhat hónapos szenvedés valami meleg kapcsolatot teremtett köztetek és ez most örökre elszakadt.

Az egyik állomáson egy orosz porucsikkal ösmerkedtem meg, ő is tanácsolta, hogy szökjem s mindenben pontos felvilágositást adott a szökést illetőleg. Intelligens fiatal fiu volt és megtudta érteni a mi hazavágyódásunkat. Talán hazaárulás volt ez tőle, de hisz' nálatok most oly sokan viszik piacra a saját hazájukat

Ekkor határoztam el, hogy szökni fogok. A telefonhoz mentem s téged hivtalak, hogy közöljem veled. Sokáig tartott a kapcsolás, mert már messze. más városban voltam, s amikor magösmertem a hangod, egyszerre szétfoszlott minden bátorságom, nem mertem megmondani neked, hogy szökni fogok. Az utolsó beszélgetésünkkor hazudtam, bocsáss meg, de nem birtam kimondani a szinigazságot A vonat már indulásra tülkölt s te kértél:

— Aztán majd irj Woronyezsből. Do szvidánnya!

Én nem irtam Woronyezsből, mert nem is mentem arrafelé.

Wladimirban felbontottam a levelet. Két kis papirosszelet hullott ki belőle. Az egyiken csak egy szó volt, a te kezed irása:

— Ubjezsáj! szökj!

A másik egy gépirásos igazolvány volt, pecsétekkel, aláirásokkal, mellyel nyugodtan utazhattam a határra Julia, akkor éreztem először a te nagy hiányodat. Szerettelek volna halálra csókolni, megsimogatni az arcodat, a kezedet, igen, a kezedet, mely remegve, veszélyek között irta a hamis iratot, mely minden tanakodás nélkül árulta el a hazáját Elloptad kedvemért apádtól a cárizmus korabeli pecsétnyomókat, mely előtt még mindenki meghajlik, mert a nagy förgetegben nem értek rá ujat csinálni. Mond, nem gondoltál akkor arra, mi történnék, ha engem elcsipnének a gárdisták, s mindenre rájönnének?

Nem gondoltál arra, hogy ezzel apádat is, magadat is a bugris parasztjaitok kezébe adod, akik nem ismernek kiméletet, akiket a hatalom mámora elvakitott?

Wladimirban beültünk egy jó meleg tyepluskába s a vonat elindult velünk. Behuzódtam egy sötét sarokba s gondolkozni kezdtem, végignéztem ujra a mi egész viszonyunkat, ugy ahogy kezdődött s ahogy végződött.

Megvallom, kezdetben lenéztünk titeket orosz lányokat, mert könnyelmüek vagytok a szeretetben... Lekicsinylően mosolyogtunk, mi plennik, ha rólatok beszéltünk egymás között, mert nem ismertünk eléggé benneteket Nem tudtuk megérteni a késői magányos sétákat minden felügyelet nélkül, az üldögélést a házatok előtti fapadon holdvilágos éjszakákon, olyan hidegben, aminőt mifelénk nem ösmernek az emberek. Amikor — még télen órák hosszat ültünk egymás mellett a házatok előtt s fázósan dideregtem a vékony orosz egyenruhában, befelé sokszor mosolyogtam rajtad, a te könnyü csók-

az ellenség kiüritette erősen kiépitett állásait s igy 8-án elkezdődhetett az előnyomulás.

Előnyomulás? Hogy ujjong a becsületes katona-lélek erre a szóra! Az előnyomulás elfelejtet minden fáradalmat és még a halált is tündöklő fénnyel vonja be. Vigan ment előre a szép zöld nyári napon a 65. gyalogezred is, teljesen felejtve az alig kibirható Haraszymow menti csaták fáradalmait. Jókedvűen és erős lendülettel vetette magát másnap is Rohynia mellett az ütközetbe a Rohyniától északra fekvő Na-Riwny magaslaton. Ennek környékén ugyanis az oroszok drótakadályos támpontokban ujabb ellenállásra rendezkedtek be. A 65. gyalogezred volt a hadosztály előhada. Parancsa volt, hogy vesse vissza az ellenséget s igy a főcsapat utját egyengesse. Délután 7 órakor ködszerű fátyol emelkedett a hullámos vidékre, amidőn az I. zászlóalj — egy lovas hadosztály mellett elvonulva a Rohyniából Tyszkowce felé vezető ut mentén északi irányban tamadásba fogott. Balra lépcsőben Na-Riwnij irányába követte a II. zászlóalj. A III/65. ezredtartalék volt. Az első zászlóalj csakhamar tüzérségi tűzbe jutott, de nem hagyta magát ezáltal zavartatni a szépen rendezett támadó-előnyomulásban, sőt ellenkezőleg! Mint a büszke folyó vize ugy nyomult előre feltartóztathatlanul a Na-Riwnytól délre fekvő terület ellen. Itt megállapitották, hogy a Na-Riwnyn erős támpont épült és hogy e támpont s a Folwark Antonowka melletti (Na-Riwnytól északkeletre) orosz állások között rés tátong. Az első (Fejérváry hadnagy) és a 3-ik század (Berán hadnagy) rögtön bekanyarodott a rés felé, hogy a Na-Riwnyn levő támpontot délfelől hátban támadhassa meg.

A 4-ik század tovább nyomult előre az ut mentén. Az 1. és 3. század Fejérváry és Berán hadnagyokkal élükön s II/65. nyolcadik százada egy szempillantás alatt az orosz drótakadályoknál termettek és betörtek rajta. Hatalmas hurrá hallatszott, mely tulharsogta a harcizajt s a támpontot rohammal elfoglaltuk. Az ellenség megadta magát. Ebben a pillanatban azonban Folw. Antonowka felől heves géppuskatűz irányult a győzőkre, mely széjjellőtte soraikat. Ugyanekkor a küzdő csoport oldalába és hátába váratlanul egy kozák század tört előre, mely a hős küzdőket széjjelzavarta erősen megritkitva őket néhány száz lépésre a második zászlóaljig, mely felfogta őket és visszaszoritotta Fejérváry hadnagy, Magnani zászlós és sokan mások elestek, a véres veszteség igen nagy volt Az éj beállta külömben félbeszakitotta az ütközetet, másnap pedig az ellenség eltünt. Hogy minő sulyos veszteséget szenvedett az ellenfél is kitünik a II. zászlóalj ütközetjelentéséből, mely szerint Pagliarucci őrnagy csupán a Na-Riwnyn levő orosz állásban 104 visszahagyott orosz halottat temettetett el.

A jelentésben természetesen az is bennfoglaltatik, hogy az első zászlóalj hetven embere maradt az orosz drótakadályoknál. Az I/65 kétszáz embert vesztett.

---

jaidon. Ki vagyok, mi vagyok, honnét jöttem, nem tudhattad meg soha. Hazudhattam volna akármit, el kellett volna hinned. És te hittél nekem, biztál bennem. Miért? mondd meg, miért? . . Amikor mámoros éjszakákon égett bennünk a fiatalság, akkor te hittél nekem. Miért? mond meg, miért? Hiszen idegen voltam számodra, oly idegen, amilyen két élőlény csak lehet egymás számára. Fiatal szerelmedet adtad nekem, ajkad ismeretlen ajkat csókolt, a karod ismeretlen testet ölelt és én ilyenkor arra gondoltam, miért?

Te hittél nekem és én nem hittem neked. Az én középeurópai erkölcsömnek idegen volt ez a szerelem s nem tudtam megérteni. Most, amikor messze vagyok tőled, most kezd derengeni bennem a világosság. Ti a természet gyermekei vagytok, titeket még nem rontott el a sok filozófus és morálista irigy fecsegése, titeket még nem kötöztek teljesen béklyóba az előitéletek. Nem tudtam elhinni, hogy a szerelmed őszinte legyen, mélységes legyen, mert oly könnyen játszottál a fiatalságoddal. Nem hittem neked, mert nem értettem meg a lelketeket, az orosz lányok lelkét. Most kezdem érteni, amikor messze vagyok tőletek. A rázó, döcögő tyepluska igen jó keret volt az elmélkedéshez és hidd nekem és ne vess meg, de ott kezdtem a piszkos, rozoga teherkocsiban, a keresztbe fektetett kemény deszkán, magányosan — ott kezdtem szeretni.

És megszöktem. Moszkvában egy őrizetlen pillanatban kisurrantam a pályaudvarról s kocsiba ültem. A kirgiz kocsis sunyi ferdeszemével meglátta, hogy fogoly vagyok s a rövid utért az Alexandrowszkij pályaudvarig erősen megzsarolt. Irni akartam neked, megirni, hogy szököm, mert tudtam jól, hogy te ezt nem hiszed, nem akarod hinni, jól lehet irást adtál a szökéshez. Nem tudtam leirni azt a pár sort, eltéptem a megkezdett levelet s aztán Feggyának irtam, Fjodor Ivanovics M.-nak s őt kértem meg, hogy néhány hét mulva értesitsen téged. Kértem, hogy csak néhány hét mulva, mert féltem valamitől: a magam gyengeségétől. Számitottam, Feggya megkapja két nap alatt a levelem s akkor én még Oroszországban leszek. Mi, akik sokáig voltunk foglyok, mindnyájan neuraszténiások lettünk, s minket a távoli érzések erősen befolyásolnak. Az a gondolat, hogy te már tudni fogod, hogy nem látjuk többé egymást, mert én odahaza vagyok, az a gondolat, hogy a te arcod bánatos, s talán vágyódsz utánam, féltem, hogy ez a gondolat visszatérit a szökés utjáról.

Ne haragudj, nem tehettem másképp, katona vagyok.

Még egy nagy bűnömet kell meggyónnom neked, egy rut bünt, amit a bucsuzáskor követtem el. Szégyellem, de el kell mondanom. Emlékszel, amikor a kerti ajtóban bucsuztunk . Sötét volt az éjszaka, amely minket akkor betakart, nem láttam az arcodat, csak éreztem, amikor vonaglóan, erősen az arcomhoz simult. Sokáig álltunk ott, nem tudtunk elválni. Aztán én voltam az erősebb, kiszakitottam magamat. Te feltörő zokogással mégegyszer magadhoz vontál és én akkor . akkor . lassan, mintha véletlenül történne, végigsimitottam keze-

Ezredünk a junius 10-ről 11-ére virradó éjjelt a Haraszymowtól keletre fekvő jólismert véres területen töltötte el. Úgy látszott, hogy északra és északnyugatra az ellenség ujból állást foglalt. Junius 12-én a 65. gyalogezrednek ujból támadnia kellett. Ez a nap főleg a III. zászlóaljnak (Kappa százados) hozott dicsőséget. Először Niezwiskára, majd onnét északnyugati irányban a 317-es háromszögelési pontra (Wiwaczow) nyomultak előre feltartózhatlanul, megrohamozták az orosz állásokat, 400 oroszt elfogtak és 3 géppuskát zsákmányoltak. Az Iszakow felé történt gyors üldözés ujabb zsákmányt eredményezett.

A Dnyeszter kanyarulatban megakadt az offenziva. Itt-ott még történtek kisérletek mint például Snowidow mellett, ahol a 36. gyaloghadosztály részei (78. gy. e.) a III/65 zászlóaljjal megerősitve igyekeztek előretörni. A 78. gyalogezred azonban vereséget, — a mi III. zászlóaljunk pedig amely eredményesen nyomult előre — sulyos veszteséget szenvedett. Más alkalommal például junius 19-én az ellenség támadott meg bennünket, amikor a Dnyeszter hajlásban levő Navale korcsmánál felállitott 60. gyalogezredet szoritotta vissza. Itt a Wozilowtól délre álló II/65. hatásos géppuskatüzzel avatkozott be az ütközetbe. Nagy egészében azonban ujra állóharc következett be, az az unalmas és áldozatteljes állóharc, melyet a mi bakáink annyira gyülölnek és amelynek még ujra meg ujra ellentmondás nélkül alávetik magukat.

---

met a hajadon, onnét le a homlokodon, a . . . szemeden, Igen a szemeden, szándékosan a szemeden. Gyalázat volt tőlem, de igy volt. Nem hittem, hogy sirsz, nem hittem, hogy könnyes a szemed s tudni akartam a valóságot. Csunya dolog volt tőlem Végigsimitottam a szemedet s az ujjaim nedvesek lettek . Julia, hidd meg nekem, soha oly mélységes szégyent nem éreztem, soha tüz nem égette annyira a kezem, mint akkor a te könnyed. Rut dolog volt, kicsinynek, méltatlannak éreztem magam, szerettem volna arculcsapni önmagamat. Kiszakitottam magam karjaidból és elrohantam szégyenletemben . Bocsáss meg Julia, csunyán vétkeztem ellened, a te hiszékenységed, őszinteséged ellen. Éreztem akkor, hogy méltatlanok vagyunk hozzátok, mi, kulturánkra gőgös középeurópaiak, tihozzátok, orosz lányokhoz, akik a magatok. könnyü erkölcseiben, hiszékenységeiben, gondtalan odaadásában, sokkal, sokkal jobbak vagytok nálunk, sokkal őszintébbek, igazabbak

Proscsáj! *Misu.*

Galambfalvától—Jekaterinoslawig.

2500 kilométeres utazás. — A hatvanötösök Ukrainában. Jekaterinoslaw.

1918. május 25.

A háboru szele ismét messzire sodorta a hatvanötösöket. A három éves orosz fronton való birkozás és egy éves román határon Erdély megvédelmezéséért folytatott küzdelem után a messzi Ukrainába kerültek a Ludwig bakák, hogy a rendezetlen viszonyok között tengődő és a lázadó elemek zavaró fellépéseitől marcangolt uj államnak segitségére legyenek a rend helyreállitásában és a viszonyok konszolidálásában s ezáltal az uj szomszéddal való békés és hasznos együttműködés talaját előkészitsék.

Március 20-án hagyta el az ezred a román állásokat és három napi menetelés után a szivélyessége és kedvessége révén emlékezetessé vált Csomafalván helyezkedett el, ahonnan azonban már április 7-ikén négy napos meneteléssel a szintén rokonszenves Nagygalambfalvára és környékére vonult. Épen négy hetet töltöttek itt a hatvanötösök folytonos szorgalmas kiképzőmunkában, amikor nem épen váratlanul — az indulási parancs megérkezett.

Ami a parancsban számunkra meglepetésül kinálkozott: uj helyünk kijelölése volt *Ukraina.* Mi egész határozottan az olasz frontot tippeltük s helyébe a hasonlithatatlanul könnyebb és kevésbbé veszélyes ukrainai „frontot" kaptuk a hozzátartozók igaz örömére és megnyugtatására. A legfelsőbb parancsnokság eme intézkedéseiben sokan a 15-ik gyaloghadosztály és ennek keretében a hatvanötösök négy évi rettenetes és veszteségteljes — de a történelem számára aranybetükkel elkönyvelt — dicsőséggel körülragyogott küzdelmeinek megbecsülését és méltánylását látják — talán joggal is.

Május 12-én indult el az első csoport Galambfalváról a héjjasfalvai rakodó-állomásra, utána fél napos időközökben a második, harmadik és negyedik csoport valamennyi katona-, illetve cigányzenekarral, élénk nótaszóval, a községek apraja-nagyjának lelkendező bucsu szavai és üdvkivánatai mellett, kedves leánykezek által felvirágzott sapkákkal és fegyverekkel. Az első csoport a müszaki századból s a hozzátartozó osztagokból állott és dr. Mizsák József százados vezette, aki egyébként a szállást-szabályozó tiszti teendőket látta el — közmegelégedésre. A második csoporttal vonult el az ezredtörzs egy része, az ütközet- és élelmező vonat, továbbá a vadász-gépfegyveres század László Árpád főhadnagy parancsnoksága alatt. A harmadik csoporttal — Glockner százados első zászlóaljával — utazott Möller alezredes szűkebb törzsével, a negyedik csoportot pedig Guha alezredes harmadik zászlóalja alkotta. A Kolozsvár környékén rekviráló II. zászlóalj csak 20-ika után vonult el állomáshelyéről és Jekaterinoslaw mellett csatlakozott az ezredhez.

Teljes tiz napig tartott az utazás Magyarországon Bukovinán Besszarábián és Ukrainán keresztül, Kolozsvár, Nagyvárad, Debreczen, Szatmárnémeti, Kőrösmező, Csernowitz, Oknica, Birsula, Olviopol és Alexandri-

now érintésével. A nagyobb pályaudvarokon egész tömegek vették körül zenekarainkat és élvezettel hallgatták a jókedvű Ludwig bakák eredeti nótáit. Az ukrainai állomásokon ahol mozdonyhiány miatt gyakran napokat kellett várakoznunk valósággal rögtönzött táncmulatságok keletkeztek, igy Oknicán — amelyek a jó hangulat tekintetében bátran kiállották a versenyt akármilyen rendezett és gondosan szervezett mulatsággal. A külömben tartózkodó ukránok gyorsan megszerették a vig Ludwig bakákat és hamar megbarátkoztak az udvariasságukkal és közvetlenségükkel szeretetreméltó magyar fiukkal.

Az egyébként megrongált és szellős vasuti kocsikat ügyes baka-kezek kényelmes lakosztályokká alakitották s pompásan éreztük magunkat a széles orosz vaggonokban, amelyek néhol gyorsvonat-sebességgel szelték a beláthatatlan, dus-vetésű bessarábiai rónákat, az egymástól több mértföldnyi távolságban fekvő szétszórt házakból álló orosz falvakat és diszes, tömör-réz kupoláju templomaikkal messzire ékeskedő hatalmas városokat

20-án délután érkezett meg az első csoport Jekaterinoslaw nagyforgalmu, tarka-barka öltözetű utasoktól hemzsegő, impozáns méretű pályaudvarára, ahol 23-án reggel az ezredparancsnokság és első, délután pedig a harmadik zászlóalj is kivaggonirozott és a Dnyepper-hatalmas hidján át a közelben fekvő elnyult Kamionka faluba, illetve gyártelepre, onnan az első zászlóalj a harminc kilométernyi távolságban levő Nowo-Moskowsk városába menetelt, mig a második zászlóalj egyelőre Jekaterinoslawban maradt. Az elhelyezkedés és berendezkedés gyorsan megtörtént s ezredünk rögtön hozzálátott a kijelölt feladatok és szolgálatok teljesitéséhez, amelyek eddig zavartalanul s a legnagyobb rendben folynak és a gondosan célszerű barátságos eszközök igénybevétele mellett remélhetőleg a legteljesebb sikerrel fognak elvégeztetni.

A még ki nem forrott, szervezetlen Ukránia helyzete, főkép gazdasági viszonyai egészen sajátságosak. Mig az orosz határon az élelmi cikkek aránylag olcsók — nem is szólva Bessarábiáról, ahol határozott olcsóság uralkodik Jekaterinoslawban és környékén Budapest előtt is szégyenkezhető drágaság van bár a legfőbb élelmiszerekből mint a kenyérből, husból és állati takarmányból kiapadhatatlan források állanak rendelkezésre. (Hogy a fogyatékban levő nyersanyagok mellett az Oroszországban mindig nélkülözött ipari-cikkek ára hallatlanul magas — az könnyen érthető.) Bár a kenyeret halmokban árusitják és a réteket ellepik a legelésző csordák — Jekaterinoslawban és környékén megfigyelhetetlenül drága az élet. Ha nálunk ekkora készletek állanának rendelkezésre egy család napi ellátása fillérekkel lenne biztositható. A külömben előkelő, de a pesti kávéházak csillogása mellett eltörpülő kávéházban és étteremben 10 korona egy szerény adag sült, 3 korona egy husleves és 6—8 korona egy adag tészta Egy fagylaltot 4 rubellel (8 kor.), egy szelet piskótatortát 2 rubellel kell megfizetni, egy csésze kávé 1 rubel 25 kopek, egy kis üveg szódaviz (ásványviz) 175 kopek és egy kis adag kaviár 15 rubel. Cipőtisztitásért egg rubelt kovetel az utcai cipőtisztitó, még a koldus sem elégszik meg 20 kopeknél kevesebbel pedig ezekből Jekaterinoslaw utcáin egész hadseregeket lehetne alakitani. A virágárus a legnagyobb lelki nyugalommal vág zsebre 9 rubelt három szál rózsáért, egy vászoncipőcskéért pedig nem restelenek elkérni 200 rubelt bár Ukrainában nincsenek maximális árak és a jegyrendszer, meg a boltok előtti ácsorgás ismeretlen fogalmak.

Jekaterinoslaw hatalmas gyárváros. Körülbelül tiz gyára van, melyek mindegyike 5-10000 munkást foglalkoztat. Az ugynevezett „bolsevikieket" most nem igen lehet látni. Ha vannak ilyen a politikai jelszót rablásra és fosztogatásra jogcimül használó csőcselékhez tartozó munkakerülők — megbujnak oduikban és nem igen mernek mutatkozni. A rendezett viszonyok között élő lakosság jobban fél tőlük, mint bármilyen külellenségtől és szivesen adja őket a járőrök kezére. Amióta az osztrák-magyar hadsereg részei Ukraina segitségére mentek, határozottan rend uralkodik a falvakban és városokban, amelyért a jobbérzelmű lakosság hálásnak is mutatkozik irányunkban. A fegyelmezett osztrák magyar hadsereg katonás tartása és viselkedése a legnagyobb bámulattal és tisztelettel tölti el az orosz hadsereg bomlasztó fegyelmetlenségéhez szokott ukrainait és nagy respektussal néz a lakossággal szemben higgadtan és barátságosan viselkedő csapatainkra.

Amilyen tarka-kép üti meg a figyelő ember szemét Jekaterinoslaw pályaudvarán, ép olyan tarka az árnyékos fákkal övezett utcák képe. A rendkivüli elegánciával öltözködő formás-lábacskáju arányos vonásu lányok és asszonyok sétáló csoportjai mellett osztrák-magyar, orosz, német- és az ukrán hadsereg lötyögős nadrágu, hosszu lengyel köpenyű, széles, felül horpasztott prémsapkáju ujfajta egyenruhában tetszelgő tisztjei kavarognak sűrű összevisszaságban a gyárakból hazasiető olajos nadrágu munkásokkal, kosaras kövér árusitó asszonyokkal és szélesen gesztikuláló, üzleti ügyekkel foglalatoskodó gondozatlan szakállu kalmárokkal.

Este 7 órakor a villamosok bevonulnak telepükre, a gummirádlerek hazahajtanak, nyolc órakor elcsendesedik az utcák zsibongása, a szinházak bezárnak, a kávéházak redőnyei legördülnek, minden élet a forgalmas pályaudvarra költözik. Jekaterinoslaw utcáin csak a cirkáló járőrök bakkancsainak kopogása hallatszik a tikkasztó forróságtól átmelegedett, alkonyi fátyollal bevont aszfalton

Grünwald Nándor
hadnagy.

Terjesszük a Ludwig bakát ismerőseink és hozzátartozóink körében!

KITÜNTETÉSEK

Ő felsége a koronás arany érdem keresztet adományozta a vitézségi érem szalagján *dr. Albert* Ármin főorvosnak, a harmadik zászlóalj orvosfőnökének

József főherceg arcvonalparancsnoksága az arany vitézségi éremmel tüntette ki *Pirics* György 9 századbeli káplárt. (Fegyvertényét részletesen fogjuk ismertetni.)

Ezredparancsnokságunk a bronz vitézségi éremmel tüntette ki

Boros Imre, Cselle Mihály, Hejczei György, Ivancsó Gábor, Kósa János őrv., Lutri István, Lackó István, Petró András, Pelles József, Skulti András, Suszták János, Szarka Gáspár, Sztollár János, 4 századbeli; Subert József, Kiss András, Jagd M. G. századbeli gyalogosokat, Srany József szkvtőt (7 század), Nagy Ferenc, Lemák György, Lakatos Károly, Samu Lajos, Vékony Miklós szkvtő, Palánkay Sándor szkvtő, Pásztor József őrv., Barna János, Bodnár László, Bereczky Lajos, Barna Bertalan, Csáti József, Dérczeg Miklós, Erdélyi László, Glaydics András, Géczi Mihály, Kerekes János, Iván János, Koszta Mihály, Király András, Boldog József őrv., Csákó László, Fejes János, Lőrincz István, Pintér István, Rácz István, Szabó Rudolf, Takács János, Tóth B. Sándor, Zaveczk István, Zsimala Mihály, Varga Tudor, Székely Károly őrm M. G. I., Werba József őrm, Fazekas András, Kismann Mihály, Eliás István, Alesz Kálmán, Oláh János, Csajkás Péter, Matyola László, Bencsa András, Podacsek Ferenc, Kozák Mihály, Fejes István, Kara János, Beregszászi Bálint, Szabó Georg, Szavári Demeter, Földi János, Molnár József, Kulcsár Gerson, műszaki századbelieket, Bogdán János, 4 századbelit, Heugszperger György kpr., Ihnát András, Bárány Imre őrv., Molnár András őrv., Csenge Mihály, Nagy Lajos, Biró Imre 5 századbelieket.

Tizennyolcévesek.

Kidagadt szemmel, zíháló mellel
Dobban a lábatok
Ifju virágok, tizennyolc éves katonák.
Kérges kezetek szoritja a puskát
S mint fekete átok
Csak mentek, csak jártok oh hamvas arcu kis daliák.

Még nem nyilt bimbó, a szivetekben
Még nem égtek tüzek,
Gyenge inatok gerjedő vérhullámain
Még nem kóstoltátok asszonyok ajkát,
Gyönyörét a bünnek
S már utrakeltek vad dalolással a halál szárnyain.

Anyátok könnye még ég szátokon
S testének melege
Bársonnyal vonta be harmatos kebleteket.
De harcban égett fekete fiuk
Suhogó vesszeje
Jaj hozza már haragos felhőkön a nagy fergeteget.

Óh ti vagytok az Élet májusa
S naptalan napoknak
Hajója jön véres vitorlákkal értetek.
S megtorpant térddel, hörgő szájjal
Ha ágyuk harsognak
Rohanni fogtok s a föld, az átkozott issza véretek.

Hát jertek, hát menjünk utóljára!
Csengő, víg zenével,
Seperjük el a gyásznapok haldokló tusáját.
De vérünk marja, zuzza szét a testet
Égető méreggel.
Aki ezt csinálta, jaj hogy meg ne lássa a kelő nap sugarát.

Hát itt van virágos, forró testünk,
Lakj jól megdühödt föld!
De husunk vetéséből zuhogó folyók keljenek
Hogy elseperve e sötét világot
Teremjen uj éden-völgy
S benne a béke, a béke örök álmát élő emberek.

Munkács, 1918. április 30.

Lebovics Sándor,
hadnagy.

PORTÓS-NAP.

Amikor a Károly-hét tartására vonatkozó rendelet megérkezett, ezredparancsnokságunk megbizta lapunk első szerkesztőjét a részletes programm kidolgozásával. A programm rövidesen elkészült s egyik pontja igy szólt:

„A Károly-hét sikerének biztositása érdekében javaslom, hogy a Károly-hét bármely két napján érkező csomagok 50, levelek 20 és levelezőlapok 10 fillérrel megportóztassanak."

A javaslatot ezredparancsnokságunk magáévá tette és elrendelte, hogy április 15. és 21-ike *portós* nap legyen. Nemsokára elérkezett az első portós nap és már a postásoknak feltünt, hogy főkép a tisztek részére szokatlanul nagyszámu csomag és levél érkezett. Minthogy nagy összegekről volt szó, a napi postát az egyes tisztiétkezdékben osztották szét. Glockner, Greiner és Seeharz századosok postáját külön ökrös fogatokkal kellett lakásra szállitani és a Mizsák százados cimére érkezett fél vaggon cseh ujságot egy teljes napon át osztogatták a trénnél az egyes századok között papirilletmény helyett.

Tilzer és Diez főhadnagy, meg még néhányan Szóbel főhadnagyot szerződtették, hogy a részükre kézbesitett lapokat és leveleket összeszámolja, de még Szóbel is csak logaritmussal és magasabb differenciál-számitással tudta a müveletet végrehajtani .

Egyik élelmes riporterünk megvesztegette az összes tiszti szolgákat s ily módon sikerült megtudnia, hogy a tisztek részére érkezett csomagok mit tartalmaztak

Glockner kapitány „Borban az igazság" cimü röpiratot kapta illusztrációkkal, a Good-Templar renddel és a borospoharakkal.

Greiner százados egy sokoldalu szabályozható költőgépet.

Mizsák százados „Ne fordulj a nap felé, fordulj a fal felé" cimü opera szövegkönyvét különös ajánlattal alispánjelölteknek és egyáltalán.

Seeharz kapitány egy dedikált hajnali népdalt „Fehér lábát a patakban mossa " hangzatos kezdettel.

Tilzer főhadnagy egy debreceni *álmos*könyvet a karikákkal.

Katona főhadnagy két hatalmas megkövesedett könnycseppet.

Diez főhadnagy két rohrgránátot, robbanó csokoládéval és szerelmi levelezővel töltve, vaskorona-lében felereszve.

László Ede főhadnagy egy öngyilkos hurkatöltőt, egy életunt virstlit, egy vizbefult fogkefét és egy rőf nyeritő kolbászt.

Springer tisztelendő ur egy magas cét bőrtokban.

Vajthó főhadnagy egy utközben elfogott hazaszálló sóhajt.

Chmely hadnagy egy duplafedelü gallérnak is használható manzsettát.

Máthé tiszteletes ur egy csésze sötét világfájdalmat sok habbal.

László Árpád főhadnagy egy kerekekre szerelt acélsisakot a sisak feletti glóriával.

Weinberg főhadnagy egy guzsbakötött monoklit és egy számüzött szivarszipkát.

Kovács Gabi a Piatnik-féle első osztályu szignum ferbliszt a zöldágakkal és cukorspárga ékitménynyel.

Berán főhadnagy a bronzba öntött gordiusi csomót egy önfényképező lovaglófolttal.

Hegedüs főhadnagy az „Ember miért vagy ideges" cimü közismert gyógykönyvet.

Fábry hadnagy egy fekete pápaszemet zsebbenhordható villanyos zongorával.

Tóth főhadnagy egy hajnalikulacs küküllővizet.

Lehner hadnagy egy képes egyszeregyet.

Fodor főhadnagy egy tájékoztatót „Mikép lehet másnak a fejére nőni?" gyomorbajjal és használati utasitással.

Herz hadnagy azokat az aranyakat, amiket hallgatásával összegyüjtött.

Daday főorvos egy üveg Hunyady vizet a szuronyokkal és papirokkal.

Jászay főhadnagy egy karikagyürüs konferáló gépet 200 tüvel és egy délutáni jótállással.

Moskovitz hadnagy egy nikotinmentes provianturát dióhéjban.

Polgár hadnagy egy anyajegyektől duzzadó önmüködő bugyelárist.

Simó hadnagy egy villanyos bérletet a frontról Udvarhelyre.

Komoróczy Petár egy előlegjegyekkel bélelt parókát.

Schlasche főhadnagy egy bebalzsamozott lólábat.

Földes zászlós pedig egy doboz párolt szardiniát.

Hogy végül a portózást javasoló szerkesztő bünhődéséről is megnyugtassuk a komoly olvasót, eláruljuk, hogy kerek 59 darab levelezőlapot kapott alábbi bölcs közmondással: *„Aki másnak vermet ás, maga esik bele."*

(G. N.)

Özvegy és árvaalapunkra a lefolyt időközben alábbi adományok folytak be

Martvony Endre Fpost 618., Luxenberg József Tiszabő, Steinberg Márkusz Fp. 380., Törös Boriska Beregszász, Weisz Helén Budapest, Gavallér János Kisvarsány, Deme László százados Wien 10 10 K, Soor Lenke Tiszaujlak 7 K, Burger Ilonka Tőketerebes, Lichtmann Kálmán Csenger, Benkövy Hedy Tavarna, Schwartz Etus Mátészalka, Weiszhaus Paula Beregszász, Engel Sándor Nagyhalász, Flaszter Etus Mátészalka, Beer Jakabné Liptószentmiklós, Márk Annuska Alsószalánk, Eduard Altschul Belovár 5—5 K, özv. Farkas Gyuláné Gidrafalva, Stein Mihályné Nagybecskerek 4—4 K.

A pótzászlóaljnál: Fritsch Ottó százados 100 K, Jónász Vilmos hadnagy 22·50 K, Rekonvalescenten Abt. 250 K. **Összesen: 507·50 K.**

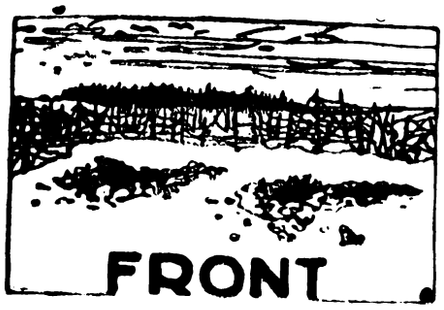

Olvasóinkhoz.

Ezredünk uj állomáshelye annyira távol esik nyomdánktól, hogy az oda- és visszautazás legalább is 14 napot vesz igénybe, miáltal lapunk kéthetenkénti megjelentetése lehetetlenné vált. Tisztelettel értesitjük ennélfogva olvasóinkat, hogy mindaddig mig ezredünk a lap előállitása szempontjából kedvezőbb helyre nem kerül, tábori ujságunk havonként csak *egyszer* és pedig minden hónap 15-ikén fog megjelenni.

A Ludwig Baka kiadóhivatala.

— **HIREK.**

Dandárparancsnokunk előléptetése. *Markovics* ezredes dandárparancsnokot Őfelsége a mult hóban vezérőrnaggyá léptette elő. Dandárparancsnokunk előléptetése a hatvanötösöknél rendkivüli örömet keltett, mert Markovics generális az ezred iránti rokonszenvét minden téren kifejezésre juttatja, ahol arra alkalma nyilik. Markovics generális a stanislaui nagy csata óta vezeti szeretettel a Ludwig bakákat, az állásharcok idején mindennap meglátogatta őket árkaikban és közvetlen érdeklődéssel szokott velük elbeszélgetni. Minden ember ismeri és szereti és az előléptetés alkalmából valamennyi együtt örvend azokkal, akik Markovics generálist szeretni és becsülni megtanulták.

Ungvár üdvözlete. Abból az alkalomból, hogy az ungvári önálló hatvanhatos zászlóaljat hatvanötös kötelékbe vonták, Möller alezredes üdvözlő iratot küldött Ungvár városához, amelynek polgármestere alábbi meleghangu választ intézte ezredparancsnokunkhoz:

Méltóságos Alezredes Ur!

A Res. Nr. 533/adj. szám alatt hozzám intézett nagybecsű udvözlő soraiért városom közönsége nevében is fogadja hálás köszönetünket.

A 65. gyalogezrednek egy zászlóalja a multban városunk falai között talált otthont és meleg szeretettel gondolunk azon időre, mikor a 65. gy. e. itt állomásozó tisztikarával vállvetve sikerült a város és vármegye társadalmi életét elevenné és bensőségessé tenni. Sok-sok jó barátunk, jó emberünk volt és van a 65. gy. ezred tisztikarában.

Nagyon örvendünk, hogy most még bensőbb kapcsolatok lesznek közöttünk és a mi fiaink is büszkeséggel sorakoznak majd a büszke diadallal hordozott dicsőséges zászló alá. A magyarok Istene óvja, erősitse és babérral koszoruzza a mi sziveinkhez közelálló 65. gy. ezred tisztikarát, legénységét a trón, a haza javára és dicsőségére.

Méltóságos alezredes urnak kész hive

Berseviczy s. k.

polgármester.

Uj orvos. Hamrák Ferenc egészségügyi hadnagy, aki legutóbb az első zászlóalj orvosfőnöki teendőit látta el, mult hó folyamán sikeresen letette az utolsó szigorlatot a budapesti tudományegyetemen, ahol orvosdoktorrá fel is avatták. Dr. Hamrák már visszatért a tábori ezredhez és régi beosztásában folytatja működését sok-sok jó barátjának igaz örömére, akik az ezred egyik legrégibb és legnépszerűbb front-fiával benső szeretettel szoritottak kezet pályájának eme jelentős fordulópontján.

— **Tanulmányi szabadságon.** Ezredparancsnokságunk a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében három havi tanulmányi szabadságot engedélyezett Chmely Imre, Gattein Miklós, Neuwelt Miklós, Gottdiener József hadnagyoknak és Hahn Imre, Lesko István, Stern Zsigmond, Magyar Bertalan és Molnár Géza zászlósoknak. Megjegyezzük, hogy a szabadság engedélyezésénél ezredparancsnokságunk a lehető legliberálisabban járt el, hogy a hosszu harctéri szolgálattal rendelkező tisztjeinek tanulmányaik folytatását és befejezését elősegitse.

— **Szabadságon van:** Greiner Béla százados, első ezredsegédtiszt, lapunk vezetője.

— **Kinevezés.** Ezredparancsnokságunk tart. zászlósokká léptette elő Krafcsik Béla és Denke Dávid hadapródjelölteket.

— **Vezénylés.** Szirmay István hadnagy tanulmányi szabadságának befejeztével a pótzászlóaljhoz vonult be, ahol ezredparancsnokságunk rendelkezése értelmében — hosszu harctéri szolgálatára tekintettel — három hónapon át kiképző-szolgálatot fog teljesiteni.

— **Vas Ludwig-baka.** Ezredparancsnokságunk elhatározta, hogy az ezredmuzeum számára egy vas Ludwig-bakát készittet, melyet a kiegészitő körlet nagyobb városaiban előzőleg ki fog állitani és szögekkel televeretni. Paulovics Béla hadnagy az ezredparancsnokság megbizásából már elkészitette a tervet, amely a legteljesebb tetszéssel találkozott. Munkálataiban Berán Nándor főhadnagy támogatja, aki jelenleg Budapesten tartózkodik, hogy a tervet mielőbbi kivitelhez segitse.

— **Nősülési parancs.** (Beavatott tudósitónktól). Minthogy az ezred nagyon restelli, hogy több hetes pihenőnk alatt a sok összejövetel és szeretetteljes uj ismeretségek ellenére egyetlen házasságkötés, illetve eljegyzés nem történt és nehogy a hatvanötösök e tekintetben alul maradjanak, (mert a többi pihenő ezredeknél már néhány eljegyzésről beszélnek) a tisztikar elhatározta, hogy az arra alkalmas és házasságra hivatott tiszteket egy kieszközlendő magasabb parancscsal kényszeritik nősülésre. A

parancs állitólag ugy szólna, hogy: „X Y úr tartozik ennyi és ennyi nap alatt magát eljegyezni. A parancs végrehajtása jelentendő" A beavatottak azt suttogják, hogy a „fenyegetés" hatott. És most eltől teljesen eltekintve álljon itt alábbi *Eljegyzési hír. Jászay Béla* főhadnagy a 10. század derék parancsnoka, eljegyezte *Bíró Ilusát* Betfalván. (A gyengébbek kedvéért megjegyezzük, hogy Betfalva Kisgalambfalvától két kilométernyire fekszik és ott állomásozott a II. zászlóalj. Ezek után érthető az a nagy öröm is, amellyel a hatvanötösök a külömben végtelenül szimpatikus vőlegénynek gratuláltak.)

— **Felülfizetések**. A székelykereszturi kabaréval egybekötött táncmulatságon felülfizettek: Lőrincz altábornagy 15 K, Pavlikovics törzsorvos 15 K, dr. Kovács, Szántó hadnagy, Bötös hadnagy, Rottmann zászlós és Torody hadnagy 5 5 koronával. A székelyudvarhelyi mulatságon: Ambrus Ferenc pénzügyőri biztos 10 K, Sámson Lajos 5 K, Schmidt főhadnagy 5 K, Ugron Ákos főispán 15 K, Ugron Ákos földbirtokos 15 K, Szőllősy Samu földbirtokos 40 K, Pertzián Demeter hadnagy 5 K, dr. Orbán Demeter főorvos 10 K, Gáspár Annuska 6 K, Biró Dénes szolgabiró 5 K, Tamás Albert igazgató 4 K, Csillag József 10 K, Imrich Vilmos, dr. Gyárfás Pál, Katona Sándor főhadnagy 5—5 K, Fernengel Gyula 20 K, Bagó Gyuláné 1 K, Becsek Aladár 30 K, Strausz gyógyszerész 3 K, Csép Dezső 10 K, dr. Hillaeder Ernő 30 K, ifj. Koncz Ármin 5 K, dr. Hillaeder Ákos 10 K, Sebesi János 20 K.

— **Stanislauban**. A hatvanötösök történetében örökké emlékezetes csatatérre ezredparancsnokságunk nemrég kiküldötte *Gött* Ede hadnagyot néhány emberrel, a hevenyészve készitett sirok rendbehozására. Alapos munkáról azonban az eszközök elégtelensége miatt szó sem lehetett és minthogy az eső is már igen nagy változásokat hozott létre az árkokkal áthasitott térségen, ezredparancsnokságunk tervbe vette, hogy a stanislaui csatatéren gyönyörü katona-temetőt épittet és a hatvanötösök küzdőhelyén monumentális emléket állittat a Ludwig bakák dicsőségének hirdetésére.

— **Vadászszázad**. Az egykori nevezetes és ezredünk mult évi történetében nagy szerepet játszó vadászszázadból alakult negyedik század ismét visszakapta a „vadászszázad" elnevezést ezredparancsnoksági határozat folytán, hogy a század történeti multja ezáltal is kifejezésre jusson.

— **Tvaroska Mihály** önkéntes szakaszvezető, aki 1916. aug. 31-ikén orosz fogságba került a Delejow melletti csatában, visszaszökött és néhány hangulatos, a honvágytól epedő, bánatos fogoly-lélekből fakadt irást hozott magával vigasztaló utravalóul. Eme irások közül a legérdekesebbet, a *„Ssökött fogoly levelét"* tárcarovatunkban hozzuk. Tvaroska ezt a levelet oroszul irta akkor, mikor a németek közé került és egy civil vitte át a határon, hogy postára tegye. Az orosz viszonyokra élénk világot vető levél bizonyára érdeklődésre talál olvasóinknál.

Emlékünnep Julius 6-án egy éve lesz, hogy a hatalmas és a hatvanötösöknek örök di csőséget jelentő háromnapos stanislaui csata megindult. Az évfordulót nagyszabásu emlékünnep keretében fogja megülni ezredünk. Sajnos a hazánktól elválasztó rendkivül nagy távolság nem teszi lehetségessé, hogy az emlékünnepen kiegészitő kerületünk küldöttségei is résztvegyenek, amint azt eredetileg tervezték.

Számvevő altisztek figyelmébe. A számvevő altiszteket felkérjük, hogy az emlékalbumra havonként beszedett részleteket minden hó 4-ikéig juttassák el lapunk szerkesztőségéhez.

Nyertesek. A második zászlóalj népünnepélyén távfutásból diiat nyert: Jozefovics József szakaszvezető és Bogár gyalogos. Magasugrásból Jozefovics József szakaszv. és Mészáros József őrv. Zsákfutásból: Pásztor József és Bogár gyalogos. Gránát-távdobásból: Rádai Miklós őrv. (54 méter) és Kovács József szakaszv. Kötélhuzásból: a 6. század. A dijakat az ezred markotányos üzlete adományozta. A versenyszámokat Kovács György hadnagy rendezte. A harmadik zászlóalj népünnepélyén: Gátfutásból: Dési káplár (11. sz.) és Ruszin gyalogos. Akadályversenyen: Gyarmati őrv. (M. G. III.) és Volyó gyalogos. Zsákfutásból: Fedder gyal. és Vajda őrv. Sulydobásból: Dancs törzsőrmester (11 sz.) Az első zászlóalj a nyertesek listáját még nem küldötte be.

— **A kenyér**. Amit az otthoniak is áhitattal emlegetnek: a kenyér, az a bakák imádsága. Hogy mit jelent a bakánál ez a szó, mi mindent fed, csak az tudja megérteni, aki él a bakákkal és figyelemmel kiséri, mint változik kedély és érzelem-világa aszerint: jó-e a kenyér vagy rossz, kevés-e vagy elegendő. Ez az egyetlen tápszer, aminek hiányát semmi a világon nem képes pótolni. Örömmel állapitjuk meg, hogy hosszu idő után ismét jókora adag, nagyszerü izü kenyeret faszolnak bakáink, akik száz percenttel nagyobb kedvvel végzik terhes szolgálatukat, mert nem sír le többé arcukról a néma panasz: kevés a kenyér.

— **Virágkorzón**. Az élénk és sokáig emlékezetes udvarhelyi virágkorzón virágot árusitó hölgyek névsorát a következőkben adjuk: Embery nővérek, Martinovich Margitka, Szakács Böske, Spányák Teruska, Révffy Irénke, Pertzián Mariska, Soó Ilus, Lántzky Buba, Mezey Nelly, Kardos nővérek, Szarka Mariska, Dolny nővérek, Kovács Manci, Pluhár Piroska, Kassay Böske, Tamás Mártha, Papp nővérek, Baráth nővérek, Bagó nővérek, Biró Ibolyka. Szives közreműködésükért fogadják ezuton is hálás köszönetünket.

Uj szabadságolási rend. A szabadságolási renden nemrég fontos változások estek. Mig a tisztek eddig minden négy hónap után kaptak két heti szabadságot, most minden hónap után négy heti szabadság jár. Távozási engedély csak hadtápkörletbe adható. Minden rendkivüli sza-

hadság beszámittatik a rendes szabadságba. A legénységet illetőleg a szabadságolási szabályzat nem tartalmaz lényeges változásokat.

— **Székelyudvarhely**. Most már nem aktuális ugyan, mert mire e sorok napvilágot látnak, már nagyon messze vagyunk tőle, de tartozunk ezzel a néhány sorral a kedves, eleven és vendégszerető székely városkának, amelynek környékén néhány kellemes hetet eltöltöttünk. A felejthetetlenül szép átvonulás után Udvarhely felé vonzódott minden Ludwig baka szive, de — sajnos magasabb érdekek nem engedték, hogy vágyaink netovábbja az Udvarhelyre menetel megvalósuljon. Mikor végre komolyan beszéltek róla, hogy beköltözködünk, lecsapott a bomba és egy kurta telegramm egészen másfelé vetett bennünket Pedig a nagyszerűen sikerült mulatság után kellemes és vig életben lehetett volna ott részünk. Dehát ilyen a katona sors!

ÖNÉLETRAJZ

DÁVID JÓZSEF alezredes, a 65. gy. e. pótzászlóaljának parancsnoka.

Születtem 1872. március 23-án Auschában. Atyám ügyvéd volt, anyám egy ősrégi tiszti családból származott. 11 éves koromig boldogan nevelkedtem szülőim házában. Szülőfalumban végeztem négy elemit és egy polgárit. Ez idő alatt a gondos nevelés és kiváló tanitók megfelelő alapot nyujtottak további fejlődésemhez. 11 éves koromban szüleim papi nevelésbe adtak és Mariascheinben (Teplitz Schönau közelében) a jezsuitáknál végeztem a gimnázium 8 osztályát, ugyanitt tettem érettségit is.

A gimnázium elvégzése után 1892-ben szolgáltam le önkéntesi évemet az akkor Theresienstadtban állomásozó 92. gyalogezrednél. Ez idő alatt különös kedv és hajlam fogott el a katonai pálya iránt. 1892. karácsonyán tartalékos hadnagy lettem a hires 42. gránátos ezrednél és még kinevezésem napján azzal a kéréssel fordultam uj ezredparancsnokomhoz, hogy engedjék meg azonnali belépésemet a próbagyakorlatra későbbi ténylegesitésem céljából.

Kérésemet teljesitették és 1893-ban a 42. gy. e. 16. századánál maradtam Theresienstadtban.

1894-95. máj. 1-ig Königrätzben voltam. Ekkor négy német társammal együtt áthelyeztek magyar ezredhez, a helyettünk delegált négy magyar tiszt helyett. Abban a szerencsében részesültem, hogy a Custozzánál hősiesen verekedő 65. gy. ezredhez osztottak be, melynek kebelében sokat hánygattatott életemnek immár 23 esztendejét töltöttem el.

Az első századhoz kerültem Kankovsky János századoshoz. Azután Ungvárra mentem. Itt az idegen, előttem teljesen ismeretlen ország szokásai s erkölcsei furcsán hatottak rám, de uj bajtársaim körében oly magyaros vendégszeretettel találkoztam, hogy noha megindultan hagytam el a 42-ik gy. ezredet — csakhamar beletörődtem a válásba s az uj viszonyokba hamar beleéltem magamat

1896-ban elindultam az I ső zászlóaljjal Kassára. Parancsnokom Király Géza őrnagy volt, aki különös jóakarattal viseltetett irányomban. Kassán a 2. századdal Hubrich Hugó százados alatt az uj élelmezési raktárnál végeztem szolgálatot. 1897. tavaszán ismét Ungvárra helyeztek a 6. századhoz (Schmidt Emil szdos), hol 1897. őszéig maradtam.

Abban az időben az első tábori zászlóaljat Boszniába helyezték. Zwornik, Vlasenicza és Szrebrenicza állomásokra. Kértem beosztásomat oda, hogy uj népet és szokásokat ismerhessek meg. Sikerült a 4-ik századhoz beosztást nyernem és egy teljes évet töltöttem a Vlasenicza mellett berendezett defenziv táborban. Innen a 39-es dandárhoz kerültem élelmezési tisztnek Dolna-Tuzlára. Ebben a kellemes szolgálati beosztásban 5 esztendőt töltöttem. E szolgálat mellett még helyettesitettem a hivatalosan legtöbbször távollevő dandár-vezérkari tisztet összes teendőiben.

1903-ban bevonultam Miskolcra rég nem látott ezredemhez. Itt legtöbbnyire a sulyos beteg térparancsnokot: Szalka alezredest helyettesitettem. 1905. tavaszán a II. zászlóalj segédtisztje lettem (Márk József őrnagy). 1907-ig ezt a szolgálatot láttam el, aztán időszaki parancsnoka voltam az 5. és 8. századnak.

1907. december 2-án Bosznia és Herczegovina annektálása folytán a 4. zászlóalj Boszniába került. Igy jutottam a 14-ik tábori századdal (Gyürke szdos) másodizben Vlaseniczára. 1909. május 1-én százados lettem és a tartalék szállitmányt hazakisértem Munkácsra. Miskolcon megkaptam a 4-ik tábori századot, de 1909. juliusában saját kérelmemre Munkácsra helyeztek a 8. századhoz parancsnoknak. Ezt a háboru kitöréséig vezettem és abban a szerencsében részesültem, hogy ennek a századnak tüzkeresztségét megbámulhattam s 1914. évi augusztus 28-ig vezethettem.

Hopkie Pukarcowi szerencsétlen ütközet után sikerült nekem a 15. gyaloghadosztály szétvert csapatrészeivel kb. 600 embert összegyűjteni. Ezzel a csapattöredékkel 29-én Tomaszowba értem az ezredhez, ahol Blosche Henrik kapitány megbizott, hogy az I. és II. zászlóalj töredékéből alakitsam meg az I. zászlóaljat. Kb. 900 embert hoztam össze. Ezt a zászlóaljat vezettem a rákövetkező harcokban, a ravaruszkai visszavonulásnál, egész a Biala-Piaszkowa melletti ütközetig, amelynek 3-ik napján (szept. 7-én) átadtam a parancsnokságot Balázs Géza századosnak. Átéltem a Biala-piaszkowai visszavonulást, a Dunajecz mellett mint a kombinált 4. század parancsnoka, az itt töltött pihenő napokat, valamint az okt. 4-iki előnyomulást Tarnowon keresztül Rudnik irányában. Itt átvettem a III. zászlóalj parancsnokságát s

ezt vezettem 1914. okt. 20-ig. Ekkor a rudniki kastélynál tüdőlövést kaptam. Sebemet Puhaca Radoszlaw főhadnagy kötötte be oly ügyesen, hogy orvosaim állítása szerint ennek köszönhettem életben maradásomat 3 napon át vittek szekeren Rzeszowba, innen vasuton Troppauba, ahol gondosan kezeltek 1915. febr. 15-ig.

Ekkor szabadságot kaptam április 15-ig Munkácsra. Innen a pótzászlóaljhoz vonultam be Salgótarjánba és az 5. század parancsnoka lettem Kisterenyén. Ennek feloszlása után Szatmárra mentem, a 2-ik pótszázad parancsnokságát vettem át s azt őrnagyi kinevezésemig vezettem. 1915. nov. 15-én a XVII. menetzászlóalj parancsnoka lettem s ezt az alakulatot dec. 2-án a harctérre vezettem. Decemberben és 1916. januárban zászlóaljam hadosztály tartalék volt Ruszilowban és Dulibyban, februárban pedig ezredtartalék Brovaryban, mint a 65. gy. e. IV. zászlóalja.

1916. márciusában három századdal (13, 14, 16) megszállottuk a przedmyescei állásokat (a 15. század zászlóalj tartalék) s ennek kiépitésével töltöttük az időt. Az ellenség állandóan támadta az előttünk fekvő tábori őrsvonalat s a Gipszárka magaslatot, mely többnyire erős ellenséges tüzérségi tűzben állott. Jun. 4—5-én pusztitó-pergőtüzet állottunk ki. 6-án az ellenség áttörte a tőlünk jobbra levő szomszédos zászlóalj frontját, az én szakaszommal azonban sikerült a jobbszárny helyreállitásával s a visszavezető árkok elzárásával megtartani az állásokat s az ellenséget vonalaink előtt feltartani. Erősités gyanánt beérkezett az 5-ös ulánusezred, a 6 os huszárezred, valamint Vojnár őrnagy uj menetzászlóalja. Igy megerősödve visszavertük az ellenség junius 7-iki hatalmas támadást. Ekkor azonban az eddig álhatatosan kitartó 4-ik zászlóaljat az ellenség körülzárta s elfogta csaknem minden emberét. Hogy én magam fogságba nem kerültem, valósággal csodálatos. Erről különben másutt fogok beszélni. Teljesen kimerülve Löcherer hadnagy bajtársam vitt Kraumann ezredes csoportjához, honnan 2 napi pihenés után ujra bevonultam ezredemhez, mely a Bariszka melletti erdőben csoporttartalék volt. Ott átvettem az I. zászlóaljat, később ujabb menetalakulat érkezett be (Endrődy főhgy.) A 65. gy. e. átvette a 23-ik honv. gy. ezredtől a bariszkai állást, berendezte, megerősitette azt s a következő hetekben több ellenséges támadást vetett vissza.

Ennek dacára a Koropiec-patak melletti állásokba kellett nemsokára visszavonulnunk. Itt töltöttem harctéri szolgálatom utolsó 14 napját mint védelmi szakaszparancsnok. Innen 1916. junius 15-én teljesen kimerülve az élelmező-vonathoz kerültem, onnan pedig a 15-ik gyaloghadosztály egészségügyi intézetébe — Nizniow állomásra szállitottak. Innen Csicserics altábornagy őexcellenciája hadtestparancsnok személyes utasitása folytán az ezred kiképző csoporthoz Halicsba, innen pedig a mögöttes országrészbe kerültem. Egy hónapot töltöttem Bikszád fürdőben, egy hónapot Ujtátrafüreden és Tátralomnicon, ahonnan okt. végén bevonultam a pótzászlóaljhoz és átvettem egy menetzászlóalj parancsnokságát. Zászlóaljam már menetkészen állott, amikor miniszteri rendelet a 9-ik hadsereg kiképző-csoportjához szólitott Nagysinkre, ahol 1916. nov. 20-tól 1917. szept. 15-ig mint az I. csoport zászlóaljparancsnoka menetalakulatok kiképzésével foglalkoztam. September közepén táviratilag felmentettek állásomtól és kineveztek a 65. gy. e. pótzászlóaljának parancsnokává, amelyet 1917. okt. 1-én Ébner ezredestől minden részében átvettem és azóta vezetem.

„Sulyos harcok"

A cs. és kir. 65. gyalogezred 1916. évi nyári harcainak története. Ára 40 fillér.

Kiadóhivatalunk 40 fil. postabélyeg ellenében megküldi.

A káder-életből.

Apróságok.

A kis bolseviki.

A hazatért foglyok tömege áll a káder udvarán és a friss hazai levegőt szijják magukba, miközben kedélyesen beszélgetnek az elmult zivataros napokról, meg aztán megvitatják, hogy kinek volt rosszabb dolga a muszkafogságban. Az egyik csoportban két idősebb „fődi", szabolcsi magyar között a következő párbeszéd folyik:

Egyik: Mégis csak jó vót hazajönni, elbántunk a muszkával alaposan, most majd a tal jánnak látjuk el a baját.

Másik: Nem addig van az komám!

Egyik: Hát aztán miért nem?

Másik Mert ennek erányában még szavazunk!

Egyik: Nem gondolnám, hogy itt is ugy lehessen szavazni, mint Muszkaországban, más világ van itt; ha a király parancsolja itten megyünk, a szavazatot pedig eltesszük követ-választásra.

Rapporton.

A gépfegyver pótszázad alsógerebeni székhelyét övező erdő kitünő buvóhely a „cihungoló" hadifoglyok számára, akik a közeli ipartelepen vannak beosztva. A Becske főhadnagy szállása mellett sikerült két ilyen „cihungoló" olaszt elfogni, de mire a masiniszta széjjel nézett, megugrott tőle a két talján. A géppuskás sem volt ám rest, üldözőbe vette a két szökevényt és az egyiket sikerült is elfognia. De hiába A szigoru Puhaca kapitány rapportra stimmelte, mert egy massinisztának *két* olasszal mindig el kell bánni! A rapporton aztán mikor Puhaca százados kitanitotta a masiniszta-kötelességekre, a derék gépfegyveres igy szólt: „Kapitány urnak alássan jelentem, hogy ne tessék megharagudni, az elszökött olasz helyett fogtam egy másikat az erdőben és azt abfürolom."

Polnisch Elemér, **százados.**

A studienurlaub.

A diákasztalnál állandóan vesézik a fiuk Aros hadnagyot. Egy ebédnél szóba hozza valaki, hogy Aros hadnagy beiratkozott a tánciskolába. (A Csillagban ugyanis valami tánc és illemtanár működik.) A komolyképű Jónás hadnagy sietett hát megjegyezni:

Persze hogy beiratkozott. Hiszen erre a célra kért három havi studiumurlaubot.

(Megjegyzem, hogy mi nagyszerűen mulattunk ezen a kiváló viccen és Albrecht kapitány úr ki is jelentette, hogy a szabadság kérelmet feltétlenül befürvortolja.)

Szántó, fh.

A jekaterinoslawi kávéházban

A minap benn voltam az előkelő Csillag-kávéházban, hallgattam a női zenekart, megittam egy fekete kávét, ültem egy széken néhány percig s mindezért a következő számlát fizettem ki:

Egy kávé fekete színe	**2 rubel**
A pincér savanyu mosolya	**1**
Tíz lépés előre, ugyanannyi hátra	**5 „**
A szőke gordonkás kacsintása egymásután hatszor	**30 „**
10 köbcentiméter ózondus levegő	**2 „**
Fogpiszkáló	**1**
Hogy nem ütött meg tüstént a guta	**10 „**

összesen 82 rubel. Hagyja! A többi a magáé. Összesen 100 rubel.

Szerezzünk örömet hozzátartozóinknak, küldjük el a „Ludwig-baká"-t a hatvanötösök tábori életének hű és szórakoztató krónikását.

Károly hét a Ludwig bakáknál.

Az első zászlóalj népünnepélye. — 15.000 kor. a Károly-hét eredménye.

1918. május 25.

A nagysikerü Károly hét május 5 én zárult az első zászlóalj mintaszerüen rendezett népünnepélyével a nagygalambfalvai határban pompásan megválasztott helyen egy a természet által alkotott amfiteatrumban. A kora délutáni órákban vette kezdetét a népünnepély, amelyen betegsége óta első izben – Möller alezredes is megjelent, akit a hatvanötösökkel együtt a nagygalambfalvaiak is lelkesen megéljeneztek. A sportversenyt megelőző tréfás programmszámok mindvégig hangos derültségben tartották a közönséget, amely jóizüeket kacagott a tarka-barka felvonuláson. Legnagyobb sikert a házassági tréfa aratta, amelyben egy papot alakitó harmadik századbeli egészségügyi altiszt humoros esketési beszéde minden szavával látható derültséget váltott ki a nézőkből, akik figyelemmel nézték az érdekfeszitő harcászati sportverseny mindenegyes számát és a közben lejátszott football-mérkőzést. Kár, hogy az eső elmosta az ünnepélyt s a teljes programm ezáltal nem volt lebonyolitható. A rendezéssel Kovács Gábor végzett fárasztó, de hálás munkát.

A népünnepélyt gazdag és változatos uzsonna követte a zászlóalj tiszti étkezdéjében, ahol a vendégszerető házigazda: Glockner százados alaposan gondoskodott, hogy a nagyszerü hangulatot a reggeli órákig ébrentartsa.

A népünnepély 1848 korona jövedelmét az ezred markotányos üzlete 2656 koronával egészitette ki s igy a Károly hét a túloldali részletes elszámolás szerint *összesen 15000 koronát eredményezett*, amelyet ezredparancsnokságunk már el is juttatott rendeltetési helyére.

Emlékezés.

Soltész Géza †

1916. julius 31-ike ezredünk történetének egyik legszomorubb napja. Ezen a napon vesztettük el Blosche Henrik alezredest és ezredünk legderekabb tisztjelöltjét: *Soltész* Géza zászlóst. Bátorságánál és kötelességérzeténél csak a szerénysége lehetett nagyobb és ha sejtette volna valamikor, hogy neve odakerül Blosche alezredes tündöklő neve mellé, bizonyára tiltakozott volna ellene. De ha hiven akarom jellemezni, önkéntelenül is az összehasonlitáshoz kell folyamodnom. Soltész Géza az volt az ezredben mint szakasz- és járőrparancsnok, ami Blosche Henrik alezredes mint ezred- és zászlóaljparancsnok: *mintakép*. Amint elmondható Blosche alezredesről, hogy igazi katona volt testestől lelkestől, katona minden porcikájában, ugyanigy Soltész Géza is, akinek bár nem volt élethivatása a katonáskodás, de mégis törhetetlen odaadással és becsvággyal állott azoknak a sorába, akik lelküket és testüket, mindenüket; fiatalságukat, életüket ajánlották és áldozták a haza szent ügyének oltárára.

Lasztóczon született 1894-ben. Ott végezte elemi iskoláit, a gimnáziumot pedig Sárospatakon, a reformátusok ősi kollégiumában. Érettségi után beiratkozott a budapesti müegyetemre, ahol két évet hallgatott. Itt érte a mozgósitás. 1914. őszén vonult be Salgótarjánba a 65. gy. ezredhez, de nemsokára áthelyezték egy Miskolczon állomásozó tüzérezredhez, ahonnan azonban az önkéntesi iskola elvégzése után 1915. év őszén saját kérelmére viszszahelyezték a hatvanötösökhöz.

Ugyanez év őszén a XVI. menetzászlóaljjal vonult ki a harctérre. A téli nyugalom nem

Kelet	Tárgy	Bevétel kor.	Bevétel fil.	Kiadás kor.	Kiadás fil.
április 14.	Legénységi táncmulatság Nagygalambfalván —	927	—	4	—
20.	Kabaré Székelykereszturon —	1285	—	210	—
21.	Népünnepély Betfalván II. zlj. —	1388			
„ 28.	Kisgalambfalván III. zlj. —	2155			
május 5.	„ Nagygalambfalván I. zlj.	1848			
április 15.	Portóból — —	209	90		
„ 21.	„ —	180	50		
május 5.	Tisztek egynapi hadipótdija	394	80		
„	Tisztek önkéntes adománya	756			
május 1.	Alosztályok gyüjtése —	665	30		
„	Egyéb adományok — — —	100			
április 15.	Postacsomagok eladásából (Katona fh.)	150			
28.	Polgári mulatság Kisgalambfalván	35	—		
május 2.	„ „ „ — —	21			
április 29.	Virágkorzó Székelyudvarhelyen —	1312	60	40	—
„	Kabaré „	1723		701	74
május 3.	Az I. zlj. tisztjeinek adománya -	404	--		
6.	A markotányos üzlet adománya —	2656	94		
5.	Frontkabaré kiadasai			256	30
		16212	04	1212	04
		1212	04		
	Összesen K	15000	—		

Azaz *Tizenötezer* korona.

Grünwald, hadnagy, s. k.

Ezredparancsnokságunk a gyönyörü és az ezred jónevéhez méltó eredményért napiparancsban mondott köszönetet a közreműködőknek. *G. N.*

igen adott alkalmat, hogy katonai egyénisége kibontakozhassék. Annál többet nyujtott azonban a következő év tavasza és küzdelmes forró nyara. Az ezred összes ütközeteiből: Beremiany, Jazlowiec, Koropiec, Bariszka és Welesniow mellett derekasan kivette részét, ha mint szakaszparancsnok — beosztásának természeténél fogva — bravuros hadi-tetteket nem is igen vihetett véghez.

Soltész Géza mint járőrparancsnok volt elemében. Mindig önként jelentkezett a legnehezebb feladatok végrehajtására s ilyenkor mindig maga mellett talált legalább is kétszerannyi önként jelentkező embert, mint amennyire szüksége volt, mert emberei az imádásig szerették és vakon bizva követték.

Visszaszáll emlékezésem és egy forró nyári délután jut eszembe, amikor századának néhány megmaradt emberével századomhoz csatlakozott és a legnagyobb gyalogsági és tüzérségi tüzben egyik emberétől a másikhoz szaladt, hogy személyesen buzditsa kitartásra. Elfogódottság vesz erőt rajtam, ha rágondolok mint jött hozzám könnyezve: ne küldjem ki testvéröccsét járőrbe és könyörgött és mindent elkövetett, hogy ő maga mehessen helyette

Hősi halála után ezredparancsnokságunk a következő szavakkal parentálta el: „Egy bátor katonát vesztettünk el benne, aki a magyar faj legszebb erényeit képviselte."

A nizniowi temetőben egymás mellett két sirhanton virulva, zöldel a fű Az egyikben Soltész Géza pihen csendesen, a másikban Blosche Henrik alezredes, akihez sok tekintetben oly erősen hasonlitott

dr. Missák József,
százados.

Tabori strófák.

Ahogy vesszük.

Megkérdezték egy bakától:
Ki a nagyobb ur,
Egy generális-e, vagy
A falujabeli jegyző?
A generális ur! felelt ő —
Mert ha ő doboltat
Akkor a dobszóra
Több nép megyen
Mintha ugyanigy
A jegyző teszen!

Aggodalom.

A tavalyi nyáron
Mikor a negyvenhárom
És ötvenévesek
Ugy volt, hogy bevonulnak,
Nagyon megnyultak
A bakaorrok
S mondá az egyik bácsi:
Most már kevesebb menázsi
Fog majd nekünk jutni! . .

Sztkár.

§ **Igaza van.** Előre mennek a bakák. A golyók sürün spriccelnek, mint a viz a zuhanyozóból. Egy kis mélyedésben néhány pillanatra lehasalnak, hogy felugorva tovább nyomuljanak az ellenséges állás felé. Két baka szorosan egymás mellett fekszik, Az egyik rettenetesen izgatott.

A másik: Miért izgulsz ugy pajtás?

Az egyik: Alaposan jönnek ám a golyók. Nehéz lesz kievickélni ebből a cirkuszból,

A másik: Sose félj pajtás! Itt bemegy (a vállcsontjára mutat), itt meg ni (a hátára mutat) kijön.

Az egyik: Rendbe van koma! De ha már ugy van, hogy kijön, akkor meg hát minek megyen be?

§ **Ép idejében.** A jazlowieczi állásokat 1916. tavaszán sürün keresték fel az orosz Sikorszky gépek amugy kora reggelenként és néhány jól robbanó bombával mondottak kukurikut az álmos fedezéklakóknak. Az egyik tiszt ezokból meghagyta szolgájának, hogy ha kora reggel észrevenné az orosz repülő gép közeledését, jelezze idejében, hogy ruháit magára vehesse és ne kelljen könnyü hálószobai öltözetben futkosni a rókalyuk felé.

Egyik reggelen zuzódva törik össze a fedezék ablaka, csörömpölve hullanak a padlóra a szilánkok, a tiszt pedig épen java álmában nagy zökkenéssel leesik fekhelyéről a padlóra. Rögtön tudta, hogy bombát dobott az orosz repülő, még hozzá elég jól dobta, mint a mellékelt ábra mutatta. Az első veszedelmen tulesvén, nyugodtan visszaakart feküdni, amikor egyszerre nagy izgatottan beront a szolgája

— Hadnagy ur, hadnagy ur! Keljen fel! Dobi már

Ludwig-baka dalok

Katonák vig dala.

(Gaudeamus igitur dallamára.)

Kít a jó kedv kikerül
Ide közénk álljon!
Akít bubánat gyötör
Itt vigaszt találjon.
Félre bánat, félre gondok,
Ennyit tudok, ennyit mondok:
Minden mézzé váljon,
Minden mézzé váljon!

Ne gondolj a holnappal,
Éred vagy nem éred,
Ha ki ittad poharad,
Dobd el cseréppé lett!
Ha élvezted örömét,
Csak az a perc a tiéd.
Vissza so'se térhet,
Vissza so'se térhet.

Forgasd meg a lányokat,
Tépd le a virágot,
Iparkodj, mert kimaradsz,
Más ölében látod.
Ne számlálj aranyakat,
Ne olvasd a csókokat,
Igy éljed világod,
Igy éljed világod!

Ludwig Bakák népdala.

Elmegyek hát katonának,
A Király hü szolgájának.
Itt kell hagynom a falumat
Benne lakó galambomat.

Ne sirj rózsám, mit keseregsz?
Kérd az Istent tiéd leszek.
Vissza jövök érdempénzzel,
Ugy élünk majd csókos mézzel.

— y. L.

Cs. és kir. Tábori posta 618.

Lt. Sch. Adj. A tánciskolai kurzus elvégzésére nem jár három havi tanulmányi szabadság. — **S. M. Nagybecskerek.** Kiadóhivatalunk elintézi. **K. H. Budapest.** Férje minden valószinüség szerint Jazlowiec mellett tünt el. Hogy mitörtént vele, most nagyon bajos megállapitani. Mindenesetre puhatolódzunk, ön pedig várjon türelemmel. Talán férje hazajötte megelőzi a mi hiradásunkat. **P. L. Ujpest.** A tiszthelyettes ur nagyon jól érzi magát Ukrainában Felhivjuk majd figyelmét a jóbarát kötelességeire. Rendben van? — **D. M.** Szóval hiába adott Szóbel főhadnagy irásbeli feleletet, az mégis szóbeli felelet volt. Nagyszerü!

P. V. Marosvásárhely. Hirdetéseket ezidőszerint nem veszünk fel. **D. I. Kolozsvár.** Határozottan irigyeltük önöket: hodie mihi, cras tibe. **R. A.** Az ön szójátéka álljon itt erős és egészséges elrettentésül: „Kedves járulnok ur! Egy kéréssel bátorkodom Ön elé járulni: Ön járatos a járulékok kiszámitásában. Mennyi az én járandóságom, ha egy járvánnyal sujtott járásban, jártányi erővel, kijártam, hogy a járdán köpőcsészéket állitanak fel." **Geschütz.** Az ezred jelenlegi állomáshelyéről tiz napot kap a haza- és tizet a visszautazásra. De csak rendes szabadságolás esetén. **L. Á. fh.** Már Laokovon mondotta: „Félek a pincérektől akkor is, ha kaviárt hoznak."

(Több levélről a jövő számban.)

Postatakarékpénztári cheque és clearing számla: 15053. szám.

A CS. ÉS KIR. 65. GY. EZR. ÖZVEGY ÉS ÁRVA ALAPJÁRA

LUDVIG BAKA A VILÁGHÁBORUBAN

A CS. ÉS KIR. 65. GY. EZR. EMLÉK ALBUMA

TÖBB SZÁZ FÉNYKÉPPEL ÉS CSATAKÉPPEL

Megjelenik külön magyar és német nyelven. Diszes és egyszerü kiadásban. Diszkiadás 60 korona, egyszerü kiadás 40 korona. Megrendelések és befizetések a cs. és kir. 65. gyalogezred parancsnokságához intézendők: Cs. és kir. tábori posta 618.

Nyomatott a cs. és kir. 65. gyalogezred tábori nyomdájában.